

Petri Paju

FT, dos. Tutkija, Aalto-yliopisto, teollistumisen historian oppiaine

petpaju@utu.fi

Työväen demokratiavaatimukset ongelmana? Tehtaiden johtajien näkökulma ja toimet

Esitelmässä tutkitaan sitä, miten työväestön vaatimuksia ja pyrkimyksiä demokratiaan käsittelivät ne, jotka oletettavasti kokivat että työväestön saama valta on heiltä pois. Esimerkiksi teollisuuskaupunki Tampereen tehtaissa ja muissa tuotantolaitoksissa työskenteli varhain insinöörejä ja muita johtavassa asemassa olevia (mies)henkilöitä, joista monet kokoontuivat esimerkiksi vuodesta 1893 toimineeseen Tampereen teknilliseen seuraan keskustelemaan ajankohtaisista aiheista. Miten ja missä yhteydessä he puhuivat työväestön asemasta ja miten he toimivat eri vaiheissa demokratisoitumiskehitystä?

Alustavasti näyttää siltä, että työväestöstä tai sen asioista esitelmöitiin alueen teknillisessä seurassa niukasti ja harvoin. Tehtaiden levottomuus aiheutti ongelmia 1900-luvun alkuvuosina ja useat ulkomailta muuttaneet asiantuntijat ja johtajat palasivat kotimaihinsa. Vuoden 1918 sodassa seuran jäsenet joutuivat vastakkain työväen edustajien kanssa. Sodan voitettuaan nämä porvarillisen puolen edustajat muodostivat esimerkiksi Tampereen suojeluskunnan, joka toimi aktiivisesti vuoteen 1944 asti.

Tarkastelu perustuu Tampereen teknillisen seuran 125-vuotishistoriahankkeeseen. Sen tuloksista julkaistiin kirja alkuvuonna 2018. Keskeisiä lähdekokonaisuuksia ovat seuran arkisto Tampereen kaupunginarkistossa ja seuran jäsenten julkaisut insinöörienseurojen aikakauslehdissä.

Paju, Petri ja Mauranen, Katariina: *Tekniikkaa hyvässä Seurassa. Tampereen Teknillinen Seura 125 vuotta*. Tampereen Teknillinen Seura, Tampere 2018.